

ปรียารัตน์ เชาวลิทประพันธ์. วัฒนธรรมโนรา: การดำรงอยู่และการสืบทอดในบริบทของบ้านปลายระไม อำเภอบึง จังหวัด (ไทรบุรี) ประเทศมาเลเซีย. (๒๕๕๘).

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ศิริพร ณ ถลาง

วัตถุประสงค์: ๑. เพื่อศึกษาการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมโนราของชาวสยาม บ้านปลายระไม อำเภอบึง จังหวัด (ไทรบุรี) ประเทศมาเลเซีย

๒. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยในการสืบทอดและบทบาทของวัฒนธรรมโนราของชาวสยาม บ้านปลายระไม อำเภอบึง จังหวัด (ไทรบุรี) ประเทศมาเลเซีย

สมมติฐาน: ในชุมชนชาวสยามที่บ้านปลายระไม อำเภอบึง จังหวัด (ไทรบุรี) ประเทศมาเลเซียมีการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมโนราอย่างหลากหลาย ทั้งความเชื่อ พิธีกรรม และการแสดง เนื่องจากมีปัจจัยในการสืบทอดทั้งในด้านผู้สืบทอด ความเชื่อเรื่องครุหมโนรา พิธีกรรม และความพร้อมของชุมชนเอง วัฒนธรรมโนราที่นี้ยังคงมีบทบาทสำคัญด้านจิตใจและการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนชาวสยามในบริบทต่างแดน

บทคัดย่อ: วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมโนราของชาวสยาม บ้านปลายระไม อำเภอบึง จังหวัด (ไทรบุรี) ประเทศมาเลเซียและเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยในการสืบทอดและบทบาทของวัฒนธรรมโนราของชาวสยามที่นี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับพิธีโนราโรงครูในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๗ และได้เก็บข้อมูลภาคสนามการประกอบพิธีโนราโรงครูในจังหวัดพัทลุงเพิ่มเติมเพื่อนำมาวิเคราะห์การดำรงอยู่และการสืบทอดวัฒนธรรมโนราที่บ้านปลายระไมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมโนราของชาวสยามบ้านปลายระไม พบว่า ดำรงอยู่ในรูปของวรรณกรรมทั้งวรรณกรรมมุขปาฐะ ได้แก่ ตำนานครุหมโนราท้องถิ่น นิทานเรื่องพระสุธน-มโนราห์ พระรถ-เมรี และวรรณกรรมลายลักษณ์ ได้แก่ บทโนราที่ใช้ในพิธีกรรมโนราโรงครูซึ่งคล้ายคลึงกับที่พบในภาคใต้ ส่วนการดำรงอยู่ในรูปของพิธีกรรม พบว่า พิธีกรรมโนราโรงครูที่นี้มีวัตถุประสงค์ ๒ ประการคือเพื่อแก้บนและเพื่อตัดจุณโนราใหม่ ธรรมเนียมปฏิบัติและขั้นตอนการประกอบพิธีกรรมยังคงดำเนินตามแบบแผนที่เคยปฏิบัติมาตั้งแต่อดีต พบว่าที่บ้านปลายระไมมีโนรา ๒ คณะ มีทั้งโนราหญิงและโนราชาย นิยมให้โนรารุ่นหลังเป็นผู้ประกอบพิธีตัดจุณโนรา ชาวสยามที่ไทรบุรียังคงมีความเชื่อเกี่ยวกับครุหมโนรา นับถือครุหมโนราทั้งที่เป็นบรรพบุรุษและเป็นครุหมโนราในท้องถิ่น และเชื่อว่าครุหมส่วนใหญ่เดินทางมาจากประเทศไทย ส่วนร่างทรงนั้น มาจากการเลือกของครุหม ร่างทรงคนหนึ่งอาจมีครุหมมาลงได้หลายองค์

ปัจจัยในการสืบทอดวัฒนธรรมโนราบ้านปลายระไม มีทั้งหมด ๔ ประการ ได้แก่ ๑) การยังคงมีผู้สืบทอดการเป็นโนรา โดยเฉพาะในช่วง ๕-๖ ปีที่ผ่านมามีคนรุ่นใหม่ที่มาฝึกหัดโนราและเข้าพิธีตัดจุณเป็นโนราใหญ่หลายคนด้วยความเต็มใจและความภาคภูมิใจ ๒) การที่ชาวบ้านปลายระไมยังคงมีความเชื่อเรื่องครุหมโนราอย่างเหนียวแน่น โดยเชื่อว่าครุหมช่วยคุ้มครองให้รอดพ้นจากอันตราย โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ตลอดจนบันดาลให้สมปรารถนา แล้วจึงจัดโนราโรงครูตอบแทน ๓) พิธีกรรมโนราโรงครูจึงยังมีการจัดสืบเนื่องต่อมาและในปัจจุบันยังมีมากขึ้นเนื่องจากชาวบ้านบนบานครุหมกันมาก ๔) ชุมชนปลายระไมเองมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งความพร้อมด้านเศรษฐกิจ การมีเครือข่ายญาติพี่น้องที่เหนียวแน่น ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทย ค่านิยมเรื่องการบูชาครู ความกตัญญูต่อบุพการี การรักษาสัจจะ รวมทั้งความภาคภูมิใจในการเป็นคนสยาม นอกจากนี้วัฒนธรรมโนราที่บ้านปลายระไมยังมีบทบาทในการช่วยสืบทอดอัตลักษณ์ความเป็นชาวสยามและการสร้างความทรงจำร่วมให้กับคนใน

ชุมชน ให้ความบันเทิงแก่คนในชุมชน เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจให้กับคนในชุมชน รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งให้กับ
ชุมชนชาวสยามในบริบทต่างแดน